

ACC. N.R. *Ms. 6964 : 1-9*
Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Fabian Karlsson*
Härad: *Konga* Adress: *Boaryd, Väckelsång*
Socken: *Väckelsång* Berättat av: *De äldsta i Boaryd*
Uppteckningsår: *1940* Född år _____ i _____ m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Önd möte, önd öga, önd hand m.m.

L.U.F. 26.

ACC. N:R 6964 : 1.

Landskap: Småland Upptecknat av: Fabian Karlsson
 Härad: Stenunga Adress: Boaryd, Täckelsång
 Socken: Täckelsång Berättat af: De äldsta i Boaryd
 Uppteckningsår: 1940 Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

LUF. 26.

Ont möte, ont öga, ond hand m. m.

Man gades vara "illa utkommen" om man i början på resa, vid anfärd till jakt eller fiske eller till arbete nådde de få ett möte, som troddes föra sture med sig på det man ämnade företaga. Sådana onda eller oönskade möten voro av flera slag. Ett möta en gammal ful påring, troddes inte bäda godt. Fick man ett sådant möte vid utgång på jakt, då var det bäst att vända om och ej länka på jakt den gånge. Många gammal qumma, som ej velat förstöra jaktlycka,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

6964

Landskap: Småland
Härad: Konga
Socken: Väckelsång
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Fabian Karlsson
Adress: Boaryd, Väckelsång
Berättat av: De äldsta i Boaryd
Född år i m. fl. byar

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

har nog aktat sig för att gå i vägen för
en då mycket iltken jägare.

Om man skulle råka få karingmöte,
så kunde man försöka avvärja sturen.
Man skulle snurra runt tre gånger
och spotta för sig tre gånger.

Sådana personer, som fört stur eller
olycka med sig, har man ibland kallat
olycksfåglar. Om något företag rej ord-
nade sig som det skulle, då kunde en
annan person få skuld till missödet.
Man kunde få höra sådana uttryck: "Den där
olocksfågeln skulle komma å fördarva då"
eller "Om locken olocksfågeln skulle lägga rej i då"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6964:3.

Landskap: Småland
 Härad: Konga
 Socken: Häckelsång
 Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Fabian Paulsson
 Adress: Boaryd, Häckelsång
 Berättat av: De äldsta i Boaryd
 Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Men det har även funnits andra slags
 onda möten, möten med olyckbringande
 djur. Ett möta en katt på vägen har
 länge ansatts båda otur. Påkade en
 skorre springa över vägen framför en
 på resa, så var detta också ett dåligt
 tecken, förtroeligheter skundade.

Onda ögon förddes ren del människor
 ha. Om en sådan person såg på ren
 annans arbete, så blev det alltid något
 krångel med det. "Den där skolle stau
 å glo påu mett göra, sau ren komme fro du
 skolle letas fö mej", så kunde man säga
 när en annan påkade titta på och gör-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 6964:4
Landskap: Småland Upptecknat av: Fabian Karlsson
Härad: Konga Adress: Boaryd, Täckelsång
Socken: Täckelsång Berättat av: De äldsta i Boaryd
Uppteckningsår: 1940 Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

målet misslyckades eller "krabbade".
Personer troddes med blotta blicker kunna
"sätta ne" eller "skämma" redskap
eller djur. Att låta någon annan titta
på sin bössa, det var en jägare i äldre
tid särskilt rädd för. Om något sädesst
skulle tillåtas, så var det att särskilt
förbrytande och man måste känna den
personen mycket väl. Det var inte lönt
en gammal jägare, som vanligen troddes
kunna mer än andra, ville säga till
en yngre så här: "Faur ja si ding bössa ett
likt slaj", bössan visades nej. Om bössan
hade överlämnats till den gamle, då hade

Skämma redskap

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

6964

: 5

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fabian Carlsson

Härad: Konga

Adress: Boaryd, Häckelsång

Socken: Häckelsång

Berättat av: De äldsta i Boaryd

Uppteckningsår: 1968

Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

han kunnat göra den riktigt oduglig.
 En gådan bössa kunde vara "som förgjord".
 "En kunne skjuta oss sau Larmarna kunn
 u som, men di flöj via krya". Bössan kunde
 sära, men den dödade inte.
 Då fanns det före i tiden personer som
 kunde skuta andras husdjur genom
 att blott se på dessa. Om någon rekade
 berömma en annan djur, om han t. ex. sade
 att djuret var vackert, då kunde man
 sj vara så riktigt säker på den personens
 rätta mening därmed. Han kunde vilja
 göra djuret illa eller "fala på då" (vilja
 äga det). För att förekomma de onda an-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6964:6.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fabian Carlsson

Härad: Konga

Adress: Boaryd, Täckelsving

Socken: Täckelsving

Berättat av: De äldsta i Boaryd

Uppteckningsår: 1940

Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

slagen när djuret berömdes, skulle man
raskt svara: "Ja i aasen (bakändan) å då
grant du". En slaktare var en gång inne
i en ladugård och såg på djur och blev
då varsa ren vacker kalv som han lyckats
om och ville köpa. Men ägaren kill kalven
"håll den inte fal" (den var ej till salu).
Men slaktaren trodde ha haft sådant
begär till kalven att han tog den mot
ägarens vilja. Kalven råkade ut för någon
olycka och måste säljas till slaktaren.

Genom att spotta på ett djur har man
också kunnat göra det illa. Om någon
spottade i en kalvkäbbe eller svinstia,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

6964:7

Landskap: Småland
 Härad: Konga
 Socken: Väckelsång
 Uppteckningsår: 1948

Upptecknat av: Fabian Karlsson
 Adress: Boaryd, Väckelsång
 Berättat av: De äldsta i Boaryd
 Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

7

så logo djuren skada därav.

Att spotta i djurens foder, såsom hö,
 halm eller annat, var icke heller bra.

Tattare.

För tattare har man alltid varit rädd.
 De har kotts äga förmåga att med en
 del hemlighetsfulla medel kunna
 skada både människor och djur.
 särskilt hästar har tattare velat äta.
 En tattare har kunnat "skämma" en häst
 blott genom att stryka på den med handen
 eller genom att slå till den med sin
 piska. Om man var ute och körde och
 mötte en tattare och tadden då sade,
 att man hade en grann häst och slog

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 6964: 8.

Landskap: Småland
Härad: Konga
Socken: Täckelsång
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Fabian Carlsson
Adress: Boaryd, Täckelsång
Berättat av: Den äldsta i Boaryd
Född år _____ i _____ m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Till denne med sin piska, då körde man sedan sig så väst långt, förrän hästen började halta.

Om någon människa sig velat en annan riktigt väl, så har denne även på långt avstånd fått kännning av detta. Har en person påkat "sällna" (få något i vrångstrupen), då har det varit någon annan som missunnat den åtande maten. Har man påkat få hicka, då har det funnits någon som i samma stund talat illa om den som hickar. Har den hickande gissat, vem denne person varit, då har hickan genast upphört för honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6964

92

Landskap: Småland
Härad: Konga
Socken: Håckelsång
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Fabian Carlsson
Adress: Boaryd, Håckelsång
Berättat av: De äldsta i Boaryd
Född år i m. fl. byar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Att vända om vid avfärd på resa eller till arbete eller annat har ej ansetts vara bra, då stundade förbrettigheter. Hademan glömt någonting och behövde vända tillbaka, så skulle man ej göra detta utan fortsätta resan.

Liksom man talar om onda möten, så talar man också om "bra möten", "gott förhållande" o.s.v. Det fanns ej blott människor med otur utan även sådana som förde tur med sig och som hade "go hand", och med vilkas hjälp ett företag alltid lyckades.